

Т.В. Дієва

ВЕЛИЧИНА ВИТРАТ РОБОЧОГО ЧАСУ ТА УМОВНИХ ОДИНИЦЬ ТРУДОМІСТКОСТІ ЛІКАРІВ-СТОМАТОЛОГІВ НА ДОДАТКОВІ ВИДИ ОРТОПЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ

ДУ «Інститут стоматології АМН України»

У клініці ортопедичної стоматології трудове навантаження лікаря визначається в умовних одиницях трудомісткості, величині фінансового плану і відповідною мірою зумовлене оптимальною кількістю основних видів зубних протезів, які підлягають виготовленню, залежно від організаційної форми та медико-технологічного способу їх виробництва [1, 2, 5].

Незважаючи на справді велике значення фінансового плану для нормальної повсякденної діяльності стоматологічних установ, особливо бюджетних, визначальну цінність у системі обліку й оцінки витраченої лікарської праці мають все ж таки умовні трудові одиниці [2, 4, 6]. На думку переважної більшості організаторів охорони здоров'я та дослідників, тільки уніфіковані одиниці найбільш достовірно відбивають фактичні витрати робочого часу лікаря на надання ортопедичної допомоги і дають певну можливість керівникам стоматологічних установ реально оцінювати виконання трудового навантаження кожного з них. Міцним підґрунтям і гарантом подібного твердження є обов'язкове дотримання розробниками достатньо високих, офіційно пропонованих вимог до медико-юридичних умов та методичних основ при їх установленні, а саме - проведення хронометражних вимірювань клінічного процесу виготовлення зубних протезів у реальних умовах роботи стоматологічних закладів нашої країни. Саме за таких умов і були розроблені та офіційно затверджені чинні в практичній охороні здоров'я умовні одиниці трудомісткості з ортопедичної стоматології (наказ МОЗ України №507 від 28.12.02 р. «Про затвердження нормативів надання медичної допомоги та показників якості медичної допомоги»). Згідно

з цим наказом основною методичною умовою розрахунку величини зазначених одиниць стало положення, за яким за одну трудову одиницю взято умовно обсяг виконаної роботи протягом 1 год.

Ураховуючи вищевикладене, нами для визначення показників часових витрат лікарської праці на ортопедичні втручання, ще не вказані в зазначеному наказі МОЗ України, були проведені хронометражні вимірювання тривалості клінічного процесу їх надання 35 стоматологами-ортопедами протягом 114 робочих днів у 9 стоматологічних установах країни. За результатами досліджень було виявлено 20 ще не нормованих видів ортопедичних втручань та різноманітних їхніх конструкційних і медико-технологічних характеристик. У процесі хронометражних вимірювань було зареєстровано понад 40 тис. клінічних елементів роботи лікарів-стоматологів на ортопедичному прийомі та зафіксована їхня тривалість. Після проведення експертної оцінки отриманих матеріалів усі часові показники були згруповані по основних елементах лікарської праці, підлягали статистичній обробці, середньостатистична величина була послідовно занесена в попередньо розроблені оперативні таблиці згідно з основними клінічними етапами надання відповідного виду ортопедичної допомоги з урахуванням медико-технологічних умов до їх застосування.

При цьому слід зазначити, що всі отримані вихідні дані були проіндексовані згідно з характером витрат лікарської праці на постійні витрати робочого часу лікаря на надання ортопедичної допомоги (Тп), які зовсім не залежать від обсягу і структури проведених ортопедичних втручань, та змінно-

повторювані (Тзп), які повністю залежать від цих факторів.

Наявність вищевикладених матеріалів дозволила нам розробити оптимальні нормативи робочого часу лікаря на низку ще не нормованих видів ортопедичної допомоги (табл.1), які дозволять розрахувати величину умовних одиниць трудомісткості на кожне із зазначених у таблиці ортопедичних втручань з урахуванням їх виду, структури, обсягу і медико-технологічних способів виготовлення чи надання.

Як приклад їх розрахунку, зупинимось на методичному прийомі визначення величини умовних одиниць трудомісткості на виготовлення структурних елементів адгезивних мостоподібних протезів на опорний і штучний зуби.

Так, згідно з даними табл.1 витрати робочого часу лікаря на виготовлення цього виду зубного протеза безпосередньо в порожнині рота становлять: постійні витрати - 50,21 хв., змінно-повторювані - 49,45 хв. на опорний і 74,73 хв. на штучний зуби.

Ураховуючи те, що в більшості клінічних випадків у структуру таких зубних протезів входять два опорні та один штучний зуби, розрахунок умовної величини одиниць трудомісткості на їхні структурні елементи приводили таким чином. Зважаючи на те, що постійні часові витрати лікарської праці (50,21 хв.) однаково співвідносяться як до опорного, так і до штучного зуба, ми розділили їх на 3 частини (16,74 хв.) та доклали отриманий показник до відповідних величин їх змінно-повторюваного часу (49,45 і 74,73 хв.), у результаті чого їхня оптимальна величина становила: на опорний зуб - 66,19 хв., на штучний - 91,47 хв.

Таблиця 1

Величина витрат робочого часу та умовних одиниць лікарів-стоматологів на ненормовані види ортопедичної допомоги

	Вид ортопедичної допомоги	Постійні витрати часу лікаря (Тп), хв.	Змінно-повторювальні витрати часу лікаря (Тзп), хв.	Величина умовних одиниць трудомісткості (УОТ)
	2	3	4	5
1	Частковий знімний пластинковий протез із пропілену (з однією корекцією на 1 протез)	76,63	39,26	1,9
2	Повний знімний пластинковий протез із пропілену (з однією корекцією на 1 протез)	83,49	66,79	2,5
3	Повний знімний протез із металевим базисом (з двома корекціями на 1 протез)	98,19	114,10	3,5
4	Бюгельний протез із гнучими кламерами (з двома корекціями на 1 протез)	81,00	58,75	2,3
5	Суцільнолитий бюгельний протез на атакменах (з двома корекціями на 1 протез)	84,57	91,22	2,9
6	Адгезивний мостоподібний протез із фотополімерних матеріалів - на опорний зуб - на штучний зуб	50,21	49,45 74,73	1,1 1,5
7	Суцільно порцеляновий мостоподібний протез - на коронку - на штучний зуб	134,76	45,4 45,21	1,9
8	Видалення з кореня зуба штифтових конструкцій (як самостійний вид ортопедичного втручання)	26,73	16,15	0,7
9	Відновлення кукси одного зуба під незнімні зубні протези з використанням композитного матеріалу і: - одного анкерного штифта - двох анкерних штифтів - трьох анкерних штифтів	44,08	22,01 32,27 42,53	1,1 1,3 1,5
10	Виготовлення куксової штифтової вкладки лабораторним способом - у однокореневий зуб - у багатокореневий зуб	66,19	20,48 29,49	1,4 1,6
11	Куксова штифтова вкладка, облицьована порцеляною	83,95	35,70	2,0
12	Порцеляновий вінір	93,28	72,50	2,0
13	Пластмасова капа для нормалізації міжальвеолярної висоти і скронево-нижньощелепного суглоба	66,85	22,45	1,5
14	Реставрація оклюзійної поверхні знімних ортопедичних апаратів (з однією корекцією)	103,21		1,7
15	Тимчасова фіксація незнімних зубних протезів (однієї коронки)	11,25	2,62	0,1
16	Полірування одного зуба в незнімних зубних протезах у порожнині рота (як самостійний вид ортопедичної допомоги)	21,69	14,08	0,2
17	Аплікація лікарськими засобами ясенного краю опорних зубів після їх препарування	12,11		0,2
18	Обробка одного опорного зуба захисними засобами після їх препарування	9,44	0,21	0,1
19	Знеболювання зубів	10,79	4,38	0,2
20	Гемісекція багатокореневого зуба	36,70	10,13	0,7

Далі на підставі наказу МОЗ України №507, де одна одиниця трудомісткості умовно дорівнює обсягу витраченої лікарської праці протягом 1 год., шляхом досить простого розрахунку визначаємо, що оптимальні величини умовних трудових одиниць на виготовлення структурних елементів становлять: 1,1 УОТ – на опорний зуб і 1,5 УОТ – на штучний зуб. Аналогічним чином з урахуванням оптимальної структури й обсягу ортопедичних втручань (вініри, суцільно порцелянові мостоподібні протези, куксові вкладки, виготовлені лабораторним способом, полірування штучних коронок, зубів тощо) була також розрахована величина умовних трудових одиниць і на всі інші види ортопедичної допомоги (табл.1).

Отже, проведені наукові дослідження дозволили визначити, розрахувати й опрацювати до-

датковий перелік умовних трудових одиниць з ортопедичної стоматології на низку досі ще не нормованих, але реально виконуваних у клініці практичної охорони здоров'я різноманітних ортопедичних втручань, зубних протезів, лікувальних маніпуляцій тощо. Ці одиниці трудомісткості ґрунтуються на фактичних витратах робочого часу лікаря, отриманих на підставі хронометражних вимірювань клінічного процесу їх надання і розраховані в повній відповідності з методичними основами, визначеними в чинному наказі МОЗ України № 507 від 28.12.02.

Запропоновані умовні трудові одиниці дозволяють лікарям-стоматологам проводити достатньо обґрунтований облік своєї роботи з використанням ширшого переліку різноманітних видів ортопедичної допомоги, а керівни-

кам стоматологічних установ та організаторам охорони здоров'я здійснювати оперативний контроль, проводити порівняльний аналіз, давати відповідну оцінку медичній допомозі в єдиному вимірі на території нашої країни і підняти таким чином надання спеціалізованої стоматологічної ортопедичної допомоги населенню України на вищий якісний рівень.

Окрім цього, визначені та наведені в таблиці показники норми витрат робочого часу фахівців на надання різних видів ортопедичної допомоги можна використати для калькуляції цін на відповідні види медичних послуг, а також індивідуальної розробки величини умовних одиниць трудомісткості в певних медико-географічних регіонах нашої країни в повній відповідності з чинною структурою ортопедичної захворюваності [2, 3, 5].

Література

1. Вагнер В.Д. Должностные инструкции персонала/В.Д. Вагнер. -М.- Н. Новгород, 2001. — 626 с.

2. Лабунець В.А. Методичні аспекти уніфікованої системи обліку, контролю праці стоматологів-ортопедів і зубних техніків в Україні: метод. реком./В.А. Лабунець, В.Р. Григорович.- Одеса, 1999.-12 с.

3. Лабунець В.А. Методичні прийоми індивідуального розрахунку величини витрат робочої години стоматолога — ортопеда на виготовлення найбільш поширених видів зубних протезів і різноманітних їх поєднань: метод. реком./В.А. Лабунець, В.П. Неспрядько, К.М. Косенко.- Одеса, 1999.-25 с.

4. Леонтьев В.К. Развитие и обоснование системы УЕТ в новых экономических условиях деятельности стоматологических служб и учреждений России/В.К. Леонтьев, В.Г. Шестаков // Экономика и менеджмент в стоматологии.- 2002.- № 1(6).- С. 6-15.

5. Наказ МОЗ України № 507 від 28.12.01 р. «Про затвердження нормативів надання медичної допомоги та показників якості медичної допомоги».

6. Струев И.В. Некоторые проблемы учета в ортопедической стоматологии сегодня/И.В. Струев, В.М. Семенюк//Экономика и менеджмент в стоматологии.- М., 2001. — С. 20–21.

Стаття надійшла 18.11.2010 р.

Резюме

Автором определены показатели часовых расходов врачебного труда на ряд ортопедических вмешательств, которые еще не нашли отражения в приказе МОЗ Украины.

Проведены хронометражные измерения длительности клинического процесса их предоставления 35 стоматологами-ортопедами в течение 114 рабочих дней в 9 стоматологических учреждениях страны.

Предложенные автором условные трудовые единицы позволяют врачам стоматологам проводить достаточно обоснованный учет своей работы с использованием более распространенного перечня разнообразных видов ортопедической помощи.

Ключевые слова: ортопедическая стоматология, условные трудовые единицы, затрата времени врача-стоматолога.

Summary

The author determined the indices of time expenses at dentists' work for the conduction of orthopedic treatment measures, which are not mentioned yet in the order of the Ministry of Health Protection of Ukraine.

Chronological measurements of clinical process duration at 35 dentists for the period of 114 working days at 9 dental clinics of the country were held.

Conditional working units suggested by the author allow dentists conducting grounded accounting of their work with the use of more detailed list of orthopedic manipulations.

Key words: orthopedic dentistry, conditional working units, dentist's time expense.